

Bláðið eigur ein at
vissa sær á posthúsinum.

SOSIALURIN

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRØÐRALAG

NR. 3

LEYGARDAGIN
11. JANUAR 1964

37. ÁRG.

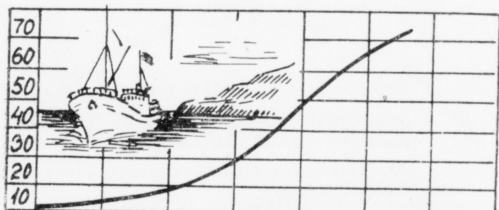
Kanningarnevndin latið álitid frá sær

Tá Javnaðarflokkurin sat í landsstýrinum 1959-63 kom reiðuliga gongd á íløguna í Føroyum

Stórir hoklingur við nógvum tilfari um føroyska fiskivinnurakstur — flestu skipini komu til landið undir fyrra landsstýrinum — árunum 1959-1963 — og tá varð størsta íløgna fingin til veða.

Onnur av teimum týðandi nevndum, sum seðar vórðu til at kanna vinnu- og fíggiarspurningar í Føroyum hefur latið arbeiðið sitt úr hondum. Hetta er drúgt verk, sum hevur nógv upplýsingar um vinnulív og fíggiarspurningar í Føroyum.

Teir, ið sótu í hesi nevnd vóru: Poul J. Olsen, Erlendur Páuls-son, Jens Chr. Olsen, Hákon Djurhuus, Ola Jákup Jensen, fyrst Føroya skipara- og navigatørfelag, Jákup í Jákupsstovu fyrst Fiskimannafelagið, Frits Olsen fyrst útróðrarfelagið og Jóhan Djurhuus.

57 58 59 60 61 62 63 64

Fíggarliga stóði var lagt — og skipini fóru at koma.

TAD MEST »STRATEGISKA« I HEIMINUM

»Um keypmannahavnaradvokaturin fær í lag at gera nyttu burtur úr Føroya fráluku stóðu milt í fiskilatinum, verður tað at sækja við fiskaríevni bæði í norðum og bræskum havnum« skrivur »Sunmore Arbeideravis« í Alesund um fiskiðnaðarvirki. Íð ætlanin var at stovna á Tvoroyri, men sum »sjálfstýrisslandsstýr- ið« kelt og kyniskt hevur forkomið.

Bláðið sigur víðari, at eitt tilfiki virki vildi verið »hitt mest strategiska í heiminum«, og at maðurin var við til at stovna A/S Grønlands Industri og Handelskompagniets virki í Føroyingahavnini. Í samroðu við bláðið sigur Niels Arup, advokatur, m. a.:

» — Tá nokur ár vóru farin orkaði meirallutin av partaig-urum ikki at standa fyrst fræis-tingini at selja í lønuni. Tann peningin sum eg fækk á henda hátt, hési eg biðað leingi v'ð at seta í okkurr nýtt... »

... í einum slíkum nýggjum virki m. stórdriftin verða nýtt fyrst at hava vissuna um, um tað altíð verður nóg mikið av fiski. Um vit fáa útlendskar veidumenn at selja sína veiðu til virki, skuldi verið nóg mikið av rævn til eina ræðella drift. Føroyingar vilja fáa nóg meira at flyta út — og teir vilja vinna uppá søluna av útróðarvörum... At enda sigur bláðið, at harra Arup leggur sterkan dent á, at tað ikki er útlendskur kapitalur, ið sendur aftanfyrst.

Flokkurin

Norðoya Javnaðarfelag hevði fund í Klakksvík seinasta mikukvöld.

Hetta var áhugaverdur fundur. Og væl av fólki var komið til fundar — 150.

Sýndir vórðu 2 filmir, annar ein framúr góður filmur úr útróður í Japan og hin um Hans Hedtoft sála Jóhan Nielsen helt røðu.

Tað er í kvöld, Javnaðarfelagið í Havn hevur veitslu.

veldur av Føroya landsstýri og formaður í nevndin.

Einar Kallsberg varð veldur til skrivara.

Umframt hava studentarnir Arni Ólafsson og Kjaran í Jákupsstovu og grannskoðarin Hákon Eysturlið fúttíð í savningsarbeiðinum.

Tað verður hovið seinri at greiða nærri frá hesum áliði.

Øllum teknum

tak yvir høvdið

Í framhaldi av grein J. Lindenskovs her í blaðnum fyrst júl kundi verið vert at mett um fíggarímegi landsins at útvega teknum tak yvir høvdið.

Onnur lond t. d. Danmark og Noreg, hava strevast døgliga at fáa fremmandan pening til íløggingar, tí tey eru ikki ment sjálvi. Ja, Noreg hevur sent sjálvan Trygva Lie út í lond at tala fyrst íløgging í Noreg, og meta teir o. u. 400 milj. kr. av fremmandum peningi at arbeiða har.

Tá ið hesi lond, ið eru komin longur enn vit á so mangan hátt, halda seg tørva meira pening enn landið sjálvt kann loysa, skuldi ein hugsað, vit enn meira trongdu til styrk at leggja í pening uttan- eftir.

Hvat gera vit so at fáa okkum peningakeldur at nora um teir heimligu lagadroparnar?

Jú, vit læsa sum einki, tá dansk kredittfelag býður okkum lán í 25-33 ár at gjalda aftur við somu peningagjöld hvørt ár, meðan vit her nýðast at gjalda størstu rúgvuna fyrstu árin, tá menn ringast orka at gjalda og við vanligari avdráttartíð uppá 15 ár í longsta lagi 20 ár.

Dansk útróðarfelag býður sær til at seta á stovn stovrvirki, ið ætlandi vildi gívið arbeiði og stúttan fiskapris, men vit sýta til at byggja.

Men tá dansk staturin vil geva okkum 60 miljónir, so taka vit av. Hvat fáa vit burtur úr hesum sjaldsama politikk?

Jú, vit ræðast alt fremmand

Kom illa til skaða av skjóting

Hósdagin kom drongur í Norð- depli íll til skaða, av einum gomlum forladara sum sprongdist.

Tað vildi so illa til, at eitt petti av byrsuni situr í hovdinum á honum og í Klakksvík kunnu teir einki gera við tað.

Flogfar frá danska flogvápnum er á komið eftir dronginum, at flyta hann á sjúkrahús í Danmark.

FRAMTÍÐIN I.

FELAGSSKAPUR ELLA LOYSING?

Tað gratt ikki, at tjóðskapur trældómur og kúgan ella bara mis- skjiljing kundi eingin rættur maður taka og finna seg í.

Har, sum harðræði, trældómur og kúgan ella bara tjóðskaparlig misskiljan valdaðu, var óróur, stríð og ósemla.

Kúgan, harðræði og trældómur og tjóðskaparlig misskiljan ráða ikki í Norðanlondum í dag.

Men tað var tann tíð, tá ið

trældómur, kúgan og harðræði eisini ráddi í Norðanlondum og elvdi stríð, blóðbað og íllstøðu millum norðlandfólkin.

Hesa tíð í søguni minnast vit við óhugna.

Men tað var ikki bara tjóð- skaparligt stríð, tjóðskaparligur trældómur og kúgan og harðræði. Annar trældómur, kúgan og ófyllgjaskapur finnst og verri.

Sjattar- og stuttatrældómur, stattharðræði og kúgan nitu enn og harðari millum ta stóru fjøld- ina.

Eyðvaldið, ríkmaðurin, harra — og stórmaðurin kendu seg at eiga allan rættin, allar ognir og alt valdið.

Hin minni maðurin, hin ognar- leysi skuldi træla, slita og sleipa fyrst hin velduga harra.

Vit minnast træhestin, spísku- steinin í søguni. Vit minnast hvussu út av leið illa hin minni- menti, hin ognarleysi var stíllaður.

Men henda tíðin er burturi.

Eín demokratiskur, ein nýggjur menniskjaligur andi blásti inn yvir Norðanlondin — tjóðskaparliga. Vann fyrst sær so við og við. Fram stígu frælsishetjur, ikki bara í einum landinum, men í øllum Norðanlondum.

Og hitt náttónála stríðið er lokið.

Oll tey norðensku londini hava fatað, at tjóðskaparliga eru hvørt sær serligir sjálfstøðugir partar. Tey hava fatað, at hvørt landið, hvørt tjóðin eigur óskerdan rætt til alt tað sjálfstýri, allan fann suverenerit, sum hvørt sær heldur vera sær at mesta gagni.

Og hvort norðensku tjóðin er komin so langt í tjóðskaparligu frælsisstøðu, at teir ikki bara ásanna hin óskerdar og fulla rættin hjá hvorum aðrari at ráða sær, men teir ásanna eisini tann stóra týðning fyrst liv og mentan teirra sjálvs, at hvort tjóðin tjóðskapar- liga trívist og mennist sum best, og at tað tí ræður um, at teir stýrja og dugna hvort aðrari av heilum huga og orku.

Men tað er ikki úti við hesi frælsisstøðuni.

Ásannanin av, at tjóðin er ikki bara nokur stór rík eyðveldisfólk men heila fólkid frá tí læsta til tann hægsta, frá tí ríka eyðveldis- manninum til tann ognarleysa slit- mannin, henda ásannanin, er trondt út til heila fólkid, og fólk- ið hevur tíkið sær um reiggj á umskipa samfelagið á demokrat- iskum grundarlagi við áðanann og virðing fyrst teirri kristni, sosia- listisku stóðuni, at fyrst Gudur eru oll menniskju eins góð og víðis- mikil, so eru tey tað eisini sína millum.

Og henda kristna sosialistiska áðanannin hevur nú vunnit so á (Framhald á 3. síðu)

er komin í »trygga legu«. Hann skal aftur í sigling »hjá landinum«.

Tað verður ikki neyðugt hjá okk um at taka hesa søguna uppáftur — men ymsir eru »prisirnir»!

Seirra DAGUR

Brudleyp: Í dag giftast í Havn frk. Hildugard Magnusson úr Haralds- sundi og Regin Jacobsen, Pers- konagota, Tórshavn.

Í dag giftast í Havn, Vónbjørt Hentze, sjúkrasystur úr Skúvoy og Heine Davidsen, úr Havn.

»Vikingur« er nú aftur í lands- ins tænastu

Mikið hevur verið fregnast manna millum, hvat ið fór at henda við landsvæðingssanginum.

Einki verður sagt frá almennari síðu, alt verður gjørt í duldm.

Men nú er líkið so mikið út, at menn hava fingið frænir av, at »VIKINGUR« fyrst hesa ferð aftur